

beheersovereenkomst uit te betalen wanneer deze dient om een verplichting uit de randvoorwaarden in te vullen.

1.1.3 Hoe moeten we de randvoorwaarden erosie toepassen op percelen die vorig jaar gesplitst waren en die in de lopende campagne worden samengevoegd? De potentiële bodemerosiekaart van de lopende campagne is immers gemaakt met de percelenlaag van de aangifte van het vorige jaar. (bv. in de lopende campagne wordt een paars en een rood perceel samengevoegd, aan welke randvoorwaarden erosie moet dit volledige perceel dan voldoen)?

Als twee percelen worden samengevoegd, krijgen ze (tijdelijk) de status van het overwegende deel. Stel dat twee percelen (1 ha rood en 1,5 ha paars) worden samengevoegd, dan geldt voor de lopende campagne dat het perceel in de paarse categorie valt. De landbouwer moet dus voldoen aan de verplichtingen voor paarse percelen. Bij de herberekening van de erosiekaart in het najaar van de lopende campagne wordt dan de definitieve herklassering berekend. Afhankelijk van de parameters kan dit dan paars of rood of ... zijn.

1.1.4 Wanneer wordt de jaarlijks geüpdatete versie van de erosiekaart online geplaatst ?

Dit gebeurt in de loop van de maand november. In de toekomst kan dat mogelijk ook vroeger gebeuren. Bovendien geldt ook de afspraak dat als een perceel van klasse verhoogt en er dat jaar een controle komt, de landbouwer enkel een vaststelling krijgt maar geen korting.

1.1.5 Waar staat in de hernieuwde erosiewetgeving de verwijzing naar een optimale pH en hoeveel zou deze pH volgens de wetgeving per landbouwstreek moeten zijn?

De wettelijke basis voor de optimale zone is terug te vinden in artikel 59, §1, 2e alinea van het BVR van 24 oktober 2014:

Landbouwers die aan de hand van een analyse van een bodemstaal kunnen aantonen dat het koolstofgehalte 1,7 % of meer bedraagt en de pH zich in de optimale zone voor het bodemtype in kwestie bevindt, overeenkomstig de Code van Goede Praktijk Bodembescherming, kunnen bij de bevoegde entiteit aanvragen om de erosiegevoeligheid van het desbetreffende perceel dat geen blijvend grasland is met één klasse te laten dalen. De monsterneming en analyse van het organische koolstofgehalte, de pH en de bodemtextuur van het bodemstaal wordt uitgevoerd door een erkend laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodembescherming als vermeld in artikel 6, 5°, c), van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

Hierin wordt dus verwezen naar de Code van Goede Praktijk Bodembescherming. Deze code is terug te vinden op de website van [VITO](http://vito.be).

Bodemtype	Optimale zone zuurtegraad (pH-KCl)
zand	5,0 - 6,0
zandleem	5,5 - 6,5
leem	6,5 - 7,5
klei	7,0 - 8,0

1.1.6 Indien op een perceel een beheerovereenkomst erosie werd afgesloten, kan deze dan ook gebruikt worden als erosiemaatregel als dit perceel verhuurd wordt in seizoenpacht aan een derde landbouwer? Het gebruik van deze beheerovereenkomst zou eventueel moeten kunnen verhuurd of overgedragen worden voor één jaar. Wat als deze beheerovereenkomst niet verhuurd of overgedragen is voor één jaar, maar enkel het perceel met de teelt (bv aardappelen) op zich? Wat als er een erosiestrook is aangelegd om meerdere jaren in orde te zijn met de erosiewetgeving, maar op deze erosiestrook is geen beheerovereenkomst gevraagd? Komt deze erosiestrook in aanmerking indien het perceel voor seizoenpacht is verhuurd maar de erosiestrook op zich niet mee is verhuurd?

In het kader van de erosieverplichtingen (randvoorwaarden) moet het perceel en de bufferstrook van dezelfde landbouwer/gebruiker zijn (ook om een ongeoorloofde financiering te vermijden). Er worden in geval van seizoenpacht dus best goede afspraken gemaakt (dezelfde gebruiker/verantwoordelijke voor het perceel als voor de strook). Het verhuur van een beheerovereenkomst (voor één jaar) is echter niet mogelijk. Dus als er een verschillende gebruiker is op het perceel en de naastliggende bufferstrook onder beheerovereenkomst, dan zal de gebruiker van het akkerperceel een andere keuze uit de keuzepakketten moeten maken voor de randvoorwaarden (andere maatregel of extra grasstrook bovenop de-strook onder beheerovereenkomst).

1.2 BUFFERSTROKEN

1.2.1 Bufferstrook op paars perceel in samenwerking met erosiecoördinator/bedrijfsplanner: Moeten de landbouwers zelf contact opnemen met deze personen? Voor welke datum? Voor welke datum moet dit dan ingezaaid zijn?

Indien de landbouwer niet kiest voor de standaardinvulling, maar opteert voor een invulling op maat van het perceel, dan moet hij zelf contact opnemen met de bedrijfsplanner of erosiecoördinator. Bij bufferstroken in het kader van een lopende beheerovereenkomst moet geen apart attest aanwezig zijn of extra contact opgenomen worden.

//////////////////////////////////////
//

Wanneer de landbouwer niet kiest voor de standaardinvulling en dus een attest nodig heeft, dan kan de landbouwer wanneer het attest op het ogenblik van de controle ter plaatse niet aanwezig is, dit nog steeds nasturen naar de buitendiensten van AIS. In elk geval moet hij dan al wel de nodige maatregelen getroffen hebben, die ten minste even efficiënt zijn als de standaardinvulling.

1.2.2 Hoe moet een landbouwer aantonen dat hij maatregelen genomen heeft i.s.m. een bedrijfsplanner of een erosiecoördinator?

Als de landbouwer kiest voor een standaardinvulling (onderaan elk afhellend gedeelte van het perceel een grasbufferstrook van minstens 9 meter breed en in elke droge vallei die op het perceel aanwezig is een grasgang van minstens 12 meter breed), dan moet de landbouwer dit niet bijkomend aantonen.

Wenst de landbouwer af te wijken van de standaardinvulling, dan moet hij contact opnemen met de bedrijfsplanner of erosiecoördinator. Deze bedrijfsplanner of erosiecoördinator zal dan een attest opmaken met de ligging en de breedtes van de grasbufferstroken, grasgangen, graszones en/of dam(men) uit plantaardige materialen.

Het attest blijft geldig zolang de situatie hetzelfde blijft (waarbij het perceel minstens voor 80 % moet blijven overlappen met het oorspronkelijk perceel). Bij controle ter plaatse moet de landbouwer het attest kunnen voorleggen. De attesten (zowel voor de bufferstrook als voor de structurele erosiebestrijdingswerken) zijn raadpleegbaar op de pagina [randvoorwaarden](#) van het Departement Landbouw en Visserij.

1.2.3 Kan een landbouwer een beheerovereenkomst grasstrook afsluiten om te voldoen aan de randvoorwaarden? Kan hij via de verzamelaanvraag jaarlijks aangeven of hij de beheerovereenkomst al dan niet inzet om te voldoen aan de randvoorwaarden? Wat met de vergoeding van de beheerovereenkomst?

Bepaalde strookvormige beheerovereenkomsten (bijv. perceelsranden PRB, grasgangen en grasbufferstroken ER, gemengde grasstroken AKV, erosiestroken, bufferstroken en faunastroken RB) gebruiken om te voldoen aan de randvoorwaarden (keuzepakket bufferstrook) kunnen samenvallen met de wijze waarop de landbouwer zijn verplichtingen ten gevolge van de randvoorwaarden erosie wenst in te vullen.

In dat geval zal de landbouwer een verlaagde vergoeding krijgen voor de eerste negen meter van de beheerovereenkomst. D.w.z. voor een breedte van 9 meter van de strook (die gebruikt wordt voor de randvoorwaarden) zal de beheervergoeding worden verlaagd met 1.047 euro/ha. Indien de beheerovereenkomst breder is dan 9 m, dan geldt de verlaging enkel (!) op een breedte van 9 meter.

In de jaren dat de beheerovereenkomst grasstrook niet samenvalt met een maatregel die de landbouwer neemt om te voldoen aan de randvoorwaarden, wordt er geen verlaging van de beheersvergoeding doorgevoerd.

1.2.12 Mag men op een ‘grasstrook’: bieten (tijdelijk) stockeren? Vee laten grazen?

Een activiteit die de efficiëntie van de grasstrook kan beperken, kan moeilijk toegelaten worden. Begrazen kan voor zover de grasmat intact blijft. Opslag van bieten heeft zware gevolgen voor de grasmat en vereist het herstel van de grasmat zodra de bieten zijn opgehaald. Indien voor de grasstrook een beheerovereenkomst is afgesloten, dan gelden de voorwaarden van deze beheerovereenkomst.

1.2.13 Afhankelijk van het type helling zijn er verschillende maatregelen. Hoe weet ik welk type helling mijn perceel heeft?

De omschrijving van de types helling is raadpleegbaar op de pagina [randvoorwaarden](#) van het Departement Landbouw en Visserij.

1.3 BASISPAKKET (GROENBEDEKKER)

1.3.1 Inzaaien groenbedekker: aanhoudingsperiode groenbedekker + leem/klei, wintervoerploegen combineerbaar?

De groenbedekker moet minstens behouden blijven tot 31 december. Na bijvoorbeeld wintertarwe is winterploegen geen mogelijke optie in de keuzes van dit basispakket (oogst vóór 15 oktober). Enkel een andere teelt of een groenbedekker zijn toegelaten. Tijdens de aanhoudingsperiode mag er wel geklepeld worden of mag een tand getrokken worden.

Opgelet: ook bij het eventueel winterploegen in januari of februari, vormt er zich mogelijks een probleem voor de volgteelt op de parse percelen. Door het ploegen vervalt immers de mogelijkheid om nadien niet-kerende bodembewerking of directe inzaai toe te passen in de volgteelt. Dan zijn er (behalve drempels bij ruggenteelten) geen teelttechnische maatregelen meer mogelijk voor teelten ingezaaid na 1 januari. Op een rood perceel is er wel nog de bijkomende optie van het zaaien volgens de hoogtelijnen (behalve bij ruggenteelten).

1.3.2 Interpretatie wintervoerploegen/winterlabeur (=kerende-bodembewerking? Spitten?)

Winterploegen is een kerende bodembewerking en is enkel mogelijk bij teelten geogst na 15 oktober op een klei- en leembodem. Het winterploegen moet gebeuren voor 1 maart. Bewerking met een roterende spitmachine of spitsfrees beschouwen we als een kerende grondbewerking omdat er heel intensief en diep (bouwvoordiepte en dieper) gemengd wordt, waarbij het organisch materiaal over de volledige bouwvoor wordt verdeeld. Net zoals bij ploegen blijft er niet voldoende organisch materiaal aan de oppervlakte om nadien een niet-kerende bodembewerking te kunnen uitvoeren. Dus opgelet, indien de landbouwer kiest voor wintervoerploegen/winterlabeur dan kan hij vervolgens niet meer kiezen voor niet-kerende bodembewerking bij de volgende teelt.

Bewerking met een krukasmachine is ook intensief mengend maar beschouwen we als een niet-kerende bodembewerking, op voorwaarde dat het toerental niet te hoog staat en er bijgevolg nog voldoende

//////////////////////////////////////

1.3.7 Wat indien een deel van de bieten geroid worden vóór 15 oktober en een deel na 15 oktober? Welk onderdeel van basispakket moet gevolgd worden?

Hier telt de laatste oogstdatum, want die is bepalend voor de verdere bewerkingen op het perceel.

1.3.8 Indien de teelt geoogst wordt tussen 15 oktober en 1 december kan je ondermeer kiezen uit groenbedekker zaaien voor 1 december of wintervoerploegen voor 1 maart ingeval van een klei- of leembodem. Kan een landbouwer zeggen dat hij kiest voor het pakket wintervoerploegen maar bijkomend eerst een groenbedekker zaaien en die dan in december onderploegen (omdat hij kiest voor ‘wintervoerploegen’...).

In dit geval is dat mogelijk: bij oogst vóór 15 oktober is winterploegen geen optie en moet er een groenbedekker ingezaaid worden of een andere teelt voor 1 december, waarbij die groenbedekker minstens tot 31 december op het perceel moet blijven staan. Bij oogst na 15 oktober is winterploegen mogelijk (op klei en leem) zolang dit gebeurt vóór 1 maart en kan er gerust nog een groenbedekker ingezaaid worden.

1.3.9 Gras in onderzaai bij maïs voor EAG. Is het laten staan van het gras na de oogst van de maïs dan voldoende als groenbedekker?

Net als bij de EAG-groenbedekker kan het gras in onderzaai bij maïs als groenbedekker meetellen, wanneer het gras niet vernield wordt bij de oogstwerkzaamheden of m.a.w. er moet een voldoende dichte grasmat aanwezig blijven tijdens de aanhoudingsperiode.

1.4 PAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELN

1.4.1 Mag je bij de teelt van aardappelen bij het pakket ‘teelttechnische maatregelen ook een andere maatregel dan ‘aanleggen van drempels’ kiezen (bv. niet-kerende bodembewerking)? Mag je voor andere ruggenteelten bij het pakket ‘teelttechnische maatregelen’ ook een andere maatregel dan ‘aanleggen van drempels of diepe tandbewerking kiezen’ kiezen?

Neen, dit mag niet. Bij aardappelen is het verplicht om drempels aan te leggen of te schoffelen in geval van biologische aardappelen. Bij andere ruggenteelten is het verplicht om drempels aan te leggen of een diepe tandbewerking uit te voeren.

1.4.2 Teelttechnische maatregel ‘kopakkers inzaaien met gras’ (bij rode percelen) – Wanneer moet dit gebeuren? Minimale breedte van deze grasstrook?

Ingeval van kopakkers, werkgangen (bv. groenten, sierteelt, aardbeien) moeten alle onbeteelde zones ingezaaid worden met gras in de groeifase van de teelt. De inzaai van het gras moet op hetzelfde moment gebeuren als de inzaai van het gewas.

////////////////////////////////////
//

1.5 PAKKET STRUCTURELE EROSieBESTRIJDINGSWERKEN

1.5.1 Hoort (buffer)gracht tot pakket structurele erosiebestrijdingswerken?

Onder het 'pakket structurele erosiebestrijdingswerken' komen bufferende aarden dammen, erosiepoelen en bufferbekkens in aanmerking, eventueel in combinatie met een geleidende aarden dam. Buffergrachten tellen niet mee.

1.5.2 Kan landbouwer zelf een structureel erosiebestrijdingswerk aanleggen?

Dat kan enkel in samenspraak met en na goedkeuring door een erosiecoördinator of bedrijfsplanner. Indien maatregelen zonder het Erosiebesluit worden aangelegd, moeten deze tevens door de Afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten (GOP) goedgekeurd worden.

1.5.3 Kan een bufferende aarden dam, erosiepoel of bufferbekken aangelegd op openbaar domein worden meegeteld om te voldoen aan randvoorwaarden?

Als het structurele erosiebestrijdingswerk in landbouwgebruik is, dan moet de landbouwer het aangeven als een landbouwperceel; het moet in gebruik zijn door dezelfde landbouwer van het aangrenzend akkerbouwperceel om in aanmerking te kunnen komen. Constructies gelegen buiten een perceel tellen mee voor het oorspronkelijk perceel waarop ze zijn aangelegd voor zover de aangrenzende gebruiker het mag gebruiken, aan te tonen met attest of gebruiksovereenkomst.

1.5.4 Mag een landbouwer op een paars perceel ploegen voor hij de volgteelt inzaait vóór 15 oktober?

Wanneer de landbouwer na de hoofdteelt een groenbedekker inzaait, mag hij het perceel omploegen. Wanneer hij voor de lopende campagne een maatregel uit het pakket bufferstroken heeft toegepast en hij na de hoofdteelt een volgteelt wenst in te zaaien die geen groenbedekker of winterteelt is, dan mag hij ploegen mits behoud van de bufferstroken. Wanneer hij na de hoofdteelt een winterteelt wenst in te zaaien is ploegen niet verenigbaar met een maatregel uit het pakket teelttechnische maatregelen. Wanneer de landbouwer voor de hoofdteelt van de volgende campagne beroep zal doen op een maatregel uit het pakket bufferstroken, dan moet hij het nodige doen om er voor te zorgen dat deze bufferstrook bij de aanvang van de campagne is aangelegd.

//
//

Voorbeelden

Rood perceel

Najaar 2019	Oogst 2020	Najaar 2020	Voorjaar 2021
wintergraan	Vóór 15 oktober	groenbedekker	suikerbiet

Invulling randvoorwaarden erosie in **2020**:

Basispakket: Inzaai groenbedekker vóór 1 december 2020 tenzij er een bufferstrook ligt of de landbouwer een teelttechnische maatregel heeft toegepast bij de inzaai van het wintergraan (bv. niet-kerend of gezaaid volgens de hoogtelijnen). Dan is het basispakket niet verplicht maar wel aangewezen.

Invulling randvoorwaarden erosie in **2021**:

Voor de suikerbieten: keuze tussen **bufferstrook of teelttechnisch** (zaaien volgens de hoogtelijnen of NK). Na de oogst: **basispakket:** afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden

Paars perceel

Najaar 2019	Oogst 2020	Najaar 2020	Voorjaar 2021
wintergraan	Vóór 15 oktober	groenbedekker	suikerbiet

Invulling randvoorwaarden erosie in **2020**:

Wintergraan moest niet-kerend ingezaaid zijn of er moet een grasbufferstrook aangelegd zijn

Basispakket: Inzaai groenbedekker vóór 1 december

Invulling randvoorwaarden erosie in **2021**:

Voor de suikerbieten: **bufferstrook én teelttechnisch** (dus suikerbieten NK: groenbedekker enkel klepelen, eventueel opentrekken met een tand en zaaibedbereiding niet-kerende). Na de oogst: **basispakket:** afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden

Paars perceel

Najaar 2019	Oogst 2020	najaar 2020
wintergraan	Vóór 15 oktober	wintergraan

Invulling randvoorwaarden erosie in 2020:

Wintergraan moest niet-kerend ingezaaid zijn of er moet een grasbufferstrook aangelegd zijn

Basispakket: Inzaai wintergraan vóór 1 december 2020 (behoud stoppel van vorige teelt of groenbedekker enkel nodig als de landbouwer voor 2021 kiest om NK toe te passen)

Invulling randvoorwaarden erosie in **2021**:

Voor het wintergraan (dus eigenlijk eind 2020): keuze tussen **bufferstrook of teelttechnisch** (dus wintergraan NK inzaaien). Na de oogst: **basispakket:** dus groenbedekker of nieuwe teelt voor 1 december 2021

//////////////////////////////////////

Rood perceel

voorjaar 2020	Oogst 2020	Najaar 2020	Voorjaar 2021
Korrelmaïs	na 15 oktober	Behoud oogstresten	suikerbiet

Invulling randvoorwaarden erosie in **2020**:

Voor de korrelmaïs: **bufferstrook of teelttechnisch** (dus maïs niet-kerend of zaaien volgens de hoogtelijnen).

Na de oogst: **basispakket**: afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden (groenbedekker vóór 1 december of niet-kerende bewerking of oogstresten behouden of ploegen)

Invulling randvoorwaarden erosie in **2021**:

Voor de suikerbieten: **bufferstrook of teelttechnisch** (dus suikerbieten niet-kerend of zaaien volgens de hoogtelijnen). Na de oogst: **basispakket**: afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden (groenbedekker vóór 1 december of niet-kerende bewerking of oogstresten behouden of ploegen)

Paars perceel

voorjaar 2020	Oogst 2020	Najaar 2020	Voorjaar 2021
Korrelmaïs	na 15 oktober	Behoud oogstresten	suikerbiet

Invulling randvoorwaarden erosie in **2020**:

Bufferstrook (min 9 of 12 meter) én teelttechnische maatregel: niet kerende bodembewerking (of directe inzaai) voor de inzaai van maïs

Basispakket: afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden (groenbedekker vóór 1 december of niet-kerende bewerking of oogstresten behouden. Enkel ploegen kan niet (wel voor inzaai van de groenbedekker) vermits in 2021 niet-kerende de enige keuze is om te voldoen aan het pakket teelttechnische)

Invulling randvoorwaarden erosie in **2021**:

Voor de suikerbieten: **bufferstrook en teelttechnisch** (dus suikerbieten niet-kerend). Na de oogst: **basispakket**: afhankelijk van oogstdatum en bodemtype en weersomstandigheden en volgende teelt (groenbedekker vóór 1 december of niet-kerende bewerking of oogstresten behouden of ploegen)

Rood perceel

Voorjaar 2020	Oogst 2020	Najaar 2020
aardappelen	Vóór 15 oktober	wintergraan

Invulling randvoorwaarden erosie in 2020:

Grasbufferstrook of Teelttechnisch: drempels tussen ruggen. Na oogst: Basispakket bvb Inzaai wintergraan vóór 1 december (tussenteelt van groenbedekker is uiteraard toegestaan)

//////////////////////////////////////
//

Paars perceel

Voorjaar 2020	Oogst 2020	Najaar 2020
aardappelen	Vóór 15 oktober	Wintergraan

Invulling randvoorwaarden erosie in 2020:

Bufferstrook: (min 9 meter grasstrook of 12 meter grasgang) én Teelttechnisch: drempels tussen ruggen. Na oogst: **Basispakket**: Inzaai wintergraan vóór 1 december 2020 (indien geen grasbufferstrook wordt aangelegd moet voor 2021 (dus bij de inzaai in het najaar 2020) een teelttechnische maatregel gekozen worden (dus niet-kerende bodembewerking, er mag dan niet geploegd worden voor de inzaai van het wintergaan (er mag wel geploegd worden voor de inzaai van een eventuele groenbedekker als tussenteelt).

